

PAASVIERING 8 APRIL 2023 “ VAN DONKERTE NAAR LICHT”

Welkom

Lied: Als alles duister is...

Als alles duister is ,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft
vuur dat nooit meer doof (2 x)

Inleiding 1: duisternis bij ons

We zijn hier bij elkaar om Pasen te vieren, het feest van opstanding
Om dit te kunnen moesten we doorheen Goede Vrijdag , de dag van moord,
ontgoocheling, eenzaamheid, gevoelens van mislukking , ergernis en woede om
onrecht en miskennis.
Blevende leerlingen toen bij de pakken en de puinhoop zitten?

“Blijkbaar geen sprake van” stellen we later vast .

In 2023 ervaren we op vele plekken Goede Vrijdag. Duistere gebeurtenissen omgeven ons en maken ons bang, onzeker, ongerust.. we weten er niet goed blijf mee:

Klimaat op zijn kop, oorlog in onze buurt, dictators aan de leiding, verrechtsing in wereld en Vlaanderen, werknemers van Delhaize met onzekere toekomst, onderwijsplannen in de war,...zorg zonder zorgverleners

En de ervaring van donkerte in eigen ziel en leven door verdriet en pijn om ziekte en sterven van dierbaren, verlies en weinig uitzicht op leven, kinderen die hun weg niet vinden...

Blijven we bij de pakken zitten“? vragen we ons vanavond af in de taal van christenen? “Geen sprake van“? is hopelijk het antwoord.

“Zullen we licht kunnen brengen“?

Dan moeten we eerst doorheen die donkerte!

Als jullie het verscheurd zijn en de duistere momenten herkennen die je kunnen overvallen, druk dit uit met het zwarte blad dat je gekregen hebben.

Je mag er van alles mee doen, zonder een voorwerp. Misschien voel je je verscheurd, dan mag je het blad scheuren of er scheurtjes in maken, misschien voel je je verfrommeld, of juist heel glad, of een hoekje af?

Je hoeft er nadien ook niets over te zeggen tegen iemand anders.

Lied: Als alles duister is...

Als alles duister is ,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft
vuur dat nooit meer doof (2 x)

Inleiding 2: duisternis bij de leerlingen van Jezus

Dit was ook de ervaring van de leerlingen:

“Dan heb je jaren opgetrokken met die profetische man die ons ging redden van onderdrukking en bezetting. Hij toonde ons hoe het anders kon om samen te leven in dit kleine land Israël. En nu is Hij dood, vermoord door onze geestelijke leiders die mee heulden met de bezetter.

Hoe moet dit nu verder? Was dat het spreekwoord: “ze dronken een glas, ze pisten een plas en alles bleef zoals het was” Is alles uitgelopen op een sissers? “Het is donker, vol verwarring en paniek” zegt het verhaal .

Lied “Als alles duister is...”

De vrouwen echter, konden het blijkbaar niet nalaten toch weer naar het graf te gaan... om bij de dode te zijn.

Het is toch wel vreemd hoe ook wij soms de neiging hebben naar de dood toe te trekken, in onze herinneringen steeds terug te keren naar die dode punten in ons leven, waarvan wij eigenlijk wel weten dat ze toch geen toekomst hebben.: blijven treuren om de dood van een geliefde; naar ouderlijk huis gaan kijken dat haast een ruïne werd; afgedankt worden en werkloos; mislukte reis; kinderen gingen onverwachte wegen, door vrienden of familie ooit in de steek gelaten, blijven kankeren op aangedaan onrecht..

Kan er iets van licht gloren in die donkerte?

Kan er iets van kracht uitgegaan zijn in zulke ogenblikken van onmacht?

Lied: Wat de toekomst ons zal geven

Evangelie Mt 28,1-7

(Deze Bijbeltekst komt uit: “ de Bijbel in Gewone Taal”)

De sabbat was voorbij. De volgende dag gingen Maria uit Magdala en de andere Maria bij het graf kijken. Het was nog vroeg, de zon kwam net op. Opeens was er een grote aardbeving. Er kwam een engel van de Heer uit de hemel naar beneden. Hij rolde de steen van het graf weg en ging erop zitten. Hij leek op het stralende licht van de bliksem. En zijn kleren waren zo wit als sneeuw.

De soldaten die het graf moesten bewaken, beefden van angst en vielen op de grond. Het leek alsof ze dood waren. De engel zei tegen de vrouwen: ‘Jullie hoeven niet bang te zijn. Ik weet dat jullie op zoek zijn naar Jezus, die aan het kruis gestorven is. Maar hij is hier niet. Want hij is opgestaan uit de dood, zoals hij gezegd heeft. Kom maar kijken, hier heeft hij gelegen. Ga nu snel naar de leerlingen en zeg hun dat Jezus uit de dood is opgestaan. Vertel hun ook dat Jezus naar Galilea gaat. En dat ze hem daar zullen zien. Dat is wat ik tegen jullie moest zeggen.’

Snel gingen de vrouwen weg bij het graf. Ze waren geschrokken, maar ook ontzettend blij. Ze wilden zo snel mogelijk aan de leerlingen gaan vertellen wat er gebeurd was. Op dat moment kwam Jezus hun tegemoet, en hij groette hen. De vrouwen liepen op hem af. Ze knielden voor hem en pakten zijn voeten vast. Jezus zei: ‘Jullie hoeven niet bang te zijn.

Ga aan mijn vrienden vertellen dat ze naar Galilea moeten gaan. Daar zullen ze mij zien.’

Nu worden de kleine lampjes aangestoken.

Toelichting

Met deze 8ste dag, de dag na de sabbat, begint een nieuw leven. Een nieuwe manier van leven die ons als een aardbeving door elkaar kan/wil schudden. De steen wordt weggerold. De dood is niet het einde. De dood wordt hier niet weggevaagd, niet verbloemd of gesublimeerd. Het verhaal van Jezus is het verhaal van een mens die alle kanten van het mens-zijn onder ogen heeft gezien: tegenslag, falen, doel missen, ongemak, afwijzing, pijn, ziekte en uiteindelijk de dood. Hoe je er ook naar kijkt, het mensenbestaan is geen pretpark. We gaan allemaal een keer dood. En onderweg naar het levenseinde sterven we misschien wel duizend keer aan grote en kleine verliezen.

De dood is onontkoombaar gegeven. Niemand ontsnapt eraan.

Maar uitgerekend het verhaal van Jezus vertelt ons dat we door te sterven nieuw leven ontvangen. Zoals een graankorrel sterft om open te breken tot nieuwe vruchten, zo breekt ook door de kruisdood van Jezus een nieuw licht door. Het kruis mag dan wel het laatste woord zijn van religieuze en politieke leiders die Jezus eens en voorgoed van de aardbodem wou laten verdwijnen. Het is in zekere zin ook het laatste woord van Jezus in dit leven. Maar het is niet het laatste woord van God over het verhaal van Jezus. Het laatste woord van God over Jezus' leven, zijn woorden en daden, zijn leven en sterven, is JA. JA deze manier van zijn, deze manier van leven brengt licht in onze wereld, geeft perspectief aan mensen, geeft hoop en maakt toekomst mogelijk.

De opstanding is een gebeuren dat doorgaat, op een verborgen wijze vormt dit de onderaardse stroom van de geschiedenis, de onderstroom in de verhalen en de levens van mensen, Het komt naar boven overal waar het leven van een mens ervan getuigt dat Jezus' manier van leven in hen doorleeft, dat God ook vandaag in deze mensen zichtbaar wordt.

Hier wil ik graag verwijzen naar de Joodse filosofe Hannah Arendt. Zij was een leerling van Heidegger. Bij Heidegger (zoals voor vele filosofen voor hem) speelt de dood een belangrijk rol in het denken rond het zijn van de mens, Sein-zum-Tode. Hannah Arendt plaatst hiertegenover de mens als geboortelijk wezen.

De dood is voor haar niet het belangrijkste, maar wel geboren worden.

Ieders geboorte is bijzonder: zo iemand als jij is er nog nooit geweest en zal er ook nooit meer zijn. Mensen delen het uniek zijn en het anders zijn met elkaar. Zolang wij leven, kunnen wij opnieuw beginnen. We ontmoeten elkaar in onze verschillen in uniek zijn door onze woorden en daden. Door met elkaar te delen wat ons raakt, wat ons ontroert, verontwaardigt, boos maakt, waarnaar we verlangen en hoe dit ons in beweging zet, door dit samen te doen maken we telkens opnieuw een nieuw begin. Door aan elkaar te laten zien wie we zijn, wat we hopen of verlangen, brengen we iets nieuws in de wereld. Zij heeft het niet over een moeilijke filosofie, maar over kleine en grote daden van menselijkheid.

Wij kunnen licht aansteken in de duisternis.' De verlichting in de wereld zal niet zozeer komen van theorieën en concepten, maar wel van het onzekere en vaak zwakke licht dat sommige mannen en vrouwen in hun leven en werken onder bijna alle omstandigheden uitstralen over de tijd die hen op aarde gegeven is.' (Hannah Arendt, *Men in Dark times*, Penguin Books, 1968, p 9).

We hoeven zelfs geen volleerde lichtaanstekers te zijn, we mogen elkaar ontmoeten als beginnelingen.

In ons verhaal van deze avond ontmoeten de vrouwen witte engelen.

(Witte engelen is een beeld dat gebruikt wordt om boodschappers van God aan te duiden).

Zij rollen de steen weg. Zij gaan op de steen zitten, de dood is overwonnen. Wij kennen ze ook één of andere 'engel' die een troostwoord brengt in Zijn Naam. Wie heeft ze nog niet ontmoet in zijn leven? één of andere heel gewone mens, maar die, door een eenvoudig gebaar van goedheid, wat warmte bracht in de kilte van onze nacht. Een vriend of vriendin wiens woord van troost of teken van tederheid een stuk dood uit ons hart wist weg te rollen, zoals die stralende engel die de grafsteen wegrolde en erop ging zitten, ten teken van overwinning op de dood. brengt zo iemand aan ons op zijn of haar manier steeds opnieuw de verrijzenisboodschap van godswege: "Wees niet bevreesd! De levende Jezus is niet hier. Ga naar Galilea, daar zult gij Hem zien en het echte leven vinden! Zoek het toch niet bij de dood. Blijf toch niet stilstaan bij die mislukkingen in je leven, bij die eeltige plekken van je hart, waar je geen liefde meer doorlaat. Ook voor jou is er een nieuwe liefde mogelijk, een belangeloze liefde, en die is sterker dan de dood. Zoek de plaatsen op waar die liefde mogelijk is. Daar is het echte leven!" Wij worden dus weggestuurd van het graf, weg van alles wat de dood brengt naar Galilea. Voor ons wil dat zeggen, naar de plaats waar een nieuwe liefde, echt leven kan geboren worden. Over de vrouwen werd geschreven : " Zij gingen weg met grote vreugde en met vrees." Wij durven slechts aarzelend geloven dat zoiets nog mogelijk is. De vrouwen hebben nog een ontmoeting. *En zie, Jezus kwam hun tegemoet.* Ze raken hem aan, ze zien Hem. Ze weten Jezus heel dicht bij. Op een ander manier, niet hier bij de doden, maar in het volle leven, daar is het te doen, daar ben ik te zien in elke vreemdeling die voorbij komt, in elke zieke die jij bezoekt, in elke gevangene, in elke persoon die nabijheid, hulp en solidariteit nodig heeft. Daar zal je Mij zien.

Nu wordt de paaskaars aangestoken.

Als nieuwe mens mogen we hier uit deze viering straks naar huis gaan.

Nieuwe borelingen, in wie **iets zichtbaar wordt van het Licht, van bevrijding.**

Mensen in wie Jezus verder leeft, ondanks en juist door zijn kruisdood.

Mensen in voortdurende geboorte die de wereld veranderen ten goede.

Dat zijn vrouwen en mannen, kinderen en ouderen die dienstbaar zijn aan wat groter is dan zij zelf ooit kunnen zijn.

Dat zijn de mensen die in Antiochië voor het eerst christenen werden genoemd, omdat Jezus door hen zichtbaar werd. Mensen die de oproep van de onderstroom van de Liefde hebben opgevangen en ja hebben gezegd.

Vrouwen en mannen, kinderen en ouderen in wie iets zichtbaar wordt van wat mensen God hebben genoemd.

Kom, lichtaansteker, ga je mee?

Geloofsbelijdenis als herinnering aan de doopbelofte.

Wij gaan met vier mensen rond. In de ene hand een korfje met kaarsen.

Mensen nemen er een uit, steken het aan en zeggen:

“Ondanks alles wil ik lichtaansteker zijn”

Uitdeler legt hand op hoofd en zegt : God zegene u op uw weg.

Daarna luisteren we naar het lied van Leonard Cohen en wordt het grote licht aangedaan.

There is a crack in everything Leonard Cohen

The birds they sang
At the break of day
Start again
I heard them say
Don't dwell on what has passed away
Or what is yet to be
Ah, the wars they will be fought again
The holy dove, she will be caught again
Bought and sold, and bought again
The dove is never free
Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in
We asked for signs
The signs were sent
The birth betrayed
The marriage spent

De vogels zongen
bij het aanbreken van de dag.
Start weer
hoorde ik ze zeggen
Blijf niet stilstaan bij wat voorbij is.
Of wat nog moet gebeuren
Ach, de oorlogen worden weer
uitgevochten.
De heilige duif zal weer gevangen
worden.
Gekocht en verkocht, en opnieuw
gekocht.
De duif is nooit vrij
Laat de klokken rinkelen .
Vergeet het offer waarvoor ze bellen.
Er is een barst, een barst in alles.
Dat is hoe het licht binnenkomt.

Yeah, and the widowhood
Of every government
Signs for all to see
I can't run no more
With that lawless crowd
While the killers in high places
Say their prayers out loud
But they've summoned, they've
summoned up
A thundercloud
They're going to hear from me
Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in

You can add up the parts
But you won't have the sum
You can strike up the march
There is no drum
Every heart, every heart
To love will come
But like a refugee
Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in
Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
That's how the light gets in
That's how the light gets in
That's how the light gets in

Source: Musixmatch

Songwriters: Leonard Cohen

We vroegen om tekenen.
De tekenen werden gezonden.
De geboorte verraden.
Het huwelijk geleefd.
Ja en ook het weduwschap
van elke regering.
Tekens voor iedereen om te zien
Ik kan niet meer rennen.
Met die losbandige menigte.
Terwijl de moordenaars op hoge
plaatsen
hun gebeden hardop uitspreken.
Maar ze hebben een donderwolk
opgeroepen.
Ze gaan nog van me horen
Laat de klokken rinkelen..
Vergeet het offer waarvoor ze
rinkelen...
Er is een barst, een barst in alles.
Dat is hoe het licht binnenkomt

Je kan de delen wel optellen.
Maar je zal de som niet hebben.
Je kan de Mars op gang brengen .
Er is geen trommel.
Elk hart, elk hart
Zal tot liefde komen
Maar als een vluchteling
Laat de klokken rinkelen
vergeet het offer
Er is een barst, een barst in alles.
Dat is hoe het licht binnenkomt.
Laat alle klokken die rinkelen kunnen
luiden
Er is een barst in alles,
Zo komt het licht binnen.
Dit is hoe het licht binnenkomt

Onze Vader

Bidden we samen met woorden die we van Jezus overgeleverd krijgen, woorden van Jezus die 2000 jaar later over de hele wereld, ook op dit moment ergens gebeden wordt.

Onze Vader...

Want van u is ...

Vredeswens

Tafelgebed

God van de nieuwe morgen die ons licht wil zijn

Geef ons u te kennen.

Wees aanwezig in het delen van brood en wijn in deze gemeenschap.

Maak ons hart sterk en hoopvol

om te blijven meewerken aan een nieuwe wereld

waar er brood en recht

waardigheid en liefde is voor al wat leeft.

In deze simpele gebaren van brood breken en delen,

de beker wijn drinken en doorgeven

blijven we ons Jezus van Nazareth herinneren

die zelf het "levend brood " werd genoemd

en de beker dronk tot op de bodem.

Brood en wijn uitdelen.

Wij danken

- voor licht en schoonheid,
- Voor vreugde van familie en vrienden,
- Voor het goede in ons leven, geluk en genot.

We bidden

- Voor onszelf als we in donkerte zitten,
- Ons onmachtig voelen,

We wensen voor ....

Lied: Licht dat ons aanstoot in de morgen.

**Afsluiting en zegen.
Samen bidden.**

**Jezus, Zoon van God,
Jij roept mij tot leven.
Ik kan het bijna niet geloven,
roep jij mij?**

**Dwars door alle chaos,
in alles wat stuk is,
in mijn falen, in mijn verwondingen,
in mijn sterven duizendmaal.
Midden in het lijden van de wereld
op alle geziene en ongeziene plaatsen
waar mensen lijden aan de wereld,
aan elkaar,
sta jij op uit de dood!
Ben Jij God met ons.**

**Jij roept mij tot leven,
door de chaos van de dood
trek jij mij heen.
Leef maar, zeg jij,
je moedigt mij aan.**

**Jouw liefde roept mij.
ik kan niet anders,
want voluit leven mag ik,
jouw liefde beantwoorden.
Dankjewel.
Amen.**

Elsbeth Gruteke

Lied: We gaan weer verder vol van hoop

Omhaling

Mededelingen

Uitdelen aandelen: Iedereen ontvangt een Narcis.

Bronnen:

De Achtste dag, waar Jezus je leven raakt. Jakob van Wielinck en Henk Rothuizen, Inside Out Publishers, 2022

Nataliteit: reflecties op geboren worden, Ouderlingenblad 2019 - 11 | Christa Anbeek, Theologie.nl

Frans Mistiaen s.j. De verrezen heer Jezus leeft in ons! In bijbel in 1000 seconden.be

Broederlijk Delen, vastenkalender 2023

Lied: There is a crack : Youtube

Iedere nacht : Youtube

Voorgangers: Griet en Annie